

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 1. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—. Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

Uničenje marksizma — naloga naše dobe.

Vsa zgodovina povojne Evrope je pokazala, da je istosmerno z nezmogljivostjo kapitalistično-liberalističnih držav v reševanju splošne gospodarske krize napredoval tudi marksizem, zlasti pa v takih državah, v katerih splošna politična in kulturna zrelost naroda ni dosegla potrebne stopnje za presojo med dejanskim stanjem, realnimi možnostmi in pa med razredno-hujškimi parolami pritajenih in javnih boljševikov. Med te poslednje države spada brezdvomno tudi Jugoslavija, kajti velik del ljudstva, zlasti pa revnega, po Hrvaškem, v Bosni, Srbiji itd. je naseljen in še danes kaj rad nasede tajnim agentom marksizma, ki imajo svoje velike nadomestne kadre žalibog po naših vseučiliščih, na katerih kar mrgoli nališpanih »salonkomunistov« in pa tistih mladih zapeljancev, ki v svoji mladostni naivnosti in težnji po uveljavljanju niti ne vedo, da so kot idejno pristaši marksizma nehoti priganjanci v službi tistega internacionalnega židovstva, ki mu je vseeno, ali vlada sedaj na podlagi današnjega — v marsičem krivičnega — družabnega reda, ali pa v krvavih zarjah barbarskega moskovizma. Boljševiški agentje hujškajo nevedno ljudstvo proti vsemu obstoječemu redu v državi, skrbno prikrivajoč resnico o Sovjetski Rusiji, ki jo slikajo kot »ideal države in paradiz delovnega človeka.« Tu in tam imajo med nevedneži srečo in tako se množe vrste tistih, ki morajo potem v smislu zakona delati pokoro za svoje nikoli izvedljive sanjarije, čijih tudi znanstveno podlago tvorijo lažnjivi nauki nemškega žida Karla Marxa.

Zadnji dogodki v Bolgariji, Romuniji, zlasti pa v Braziliji in Urugvaju so pokazali, da internacionalni marksizem, ki ga danes ne vodi več skrahirana socialna demokracija, ne misli opustiti svojih satanskih naklepov glede nasilne in krvave svetovne revolucije. Židovsko-internationalni marksizem je pa opustil tisto »evolutivno« smer, s katero so se tolkanj postavljali »zmerni« socialisti, njih skupna parola (glej Francijo!) je brezkompromisno uničenje sedanega družabnega reda, nacionalne zavesti in verskega prepričanja, da bi na ruševinah obstoječega zamogli posaditi svojo v krvi ruskega naroda napojeno zastavo splošnega zanikanja vse človeške kulture in civilizacije.

Na lanskem kongresu komunistične internacionale v Moskvi so bile zastopane po narodih vse sekcije kominterni in tam so kazali »tovarišem« tudi zanimive zemljevide, zanimive zlasti s stališča Moskve. Balkanske države, posebno obmejna Romunija, Bolgarija in Jugoslavija so bile na zemljevidu označene »kot prikladne za komunistično propagando v nižjih plasteh in zrele za zadnji naskok...«

Zelo slabo je informirana Moskva, če misli, da smo »zreli za poslednji juriš«, pozabiti namreč ne sme, da so balkanski narodi po večini kmetijski z maloštevilnimi mesti. Kmet tvori tudi pri nas kljub vsem težkočam še vedno tisto zdravo odporno in konservativno silo, ki je ne more premagati noben umetni ljudski vihar. Pa tudi delavec — posebno še tisti, ki zasleduje dogodke po svetu — se daleko zaveda, da mu kaže marksizem že desetletja samo luno v vodi in da s te strani ni nikake pravične rešitve socialnega vprašanja.

Ker je marksizem nauk predvčerajšnjega dne in ker se je poizkus »osvoboditve delavca« v Rusiji spremenil celo v moderno tlačanstvo v smislu tistega zblaznelega Stahanova, ki za manj plače hoče več pridelati v korist moskovske salonske gospode, je treba na sličen način kot v Nemčiji obračunati z marksizmom. Tu bo treba sistematske borbe, predvsem pa morajo izginiti iz naših učilnic in katedrov vsi oznanjevalci marksizma. Dolžnost prosvetnega ministra je, da jim dostavi »pakračke dekrete«, prekiniti je treba s prakso, da policija zaslišuje in zapira zapeljane srednješolce, dočim razni prikriti elementi nemoteno pod plaščem učiteljevanja lahko zastrupljajo mlade duše. V drugi vrsti pa bo treba poskrbeti, da raz-

Protimarksistični zavod v Beogradu.

Na res pametnih in odgovornih mestih že davno čutijo potrebo osnovanja protimarksističnega zavoda in to posebno še v zadnjem času, ko so s polno paro na delu komunistični agitatorji. Razdiralna delavnost II. komunistične internacionale (Kominterne) že sega preko glave državnikom onih držav, ki so se na vse mogoče načine prilizovale sovjetom. Kominterni in njeni agenti dokazujejo dan na dan, da se varajo vsi oni, ki mislijo, da se bo razvilo iz boljševizma res nekaj trajnega ter miroljubnega. Razočarani so dalje vsi oni, ki so bili prepričani, da se je odrekla sovjetska Rusija z vstopom v Društvo narodov svetovni revoluciji. Veliki VII. komunistični kongres, ki se je vršil lansko leto avgusta, je pokazal jasno celemu svetu, da Kominterni niti za las ni popustila glede svojih načrtov o svetovnem prevratu, ampak da ji gre predvsem za to, da ojači svoj položaj in omami ter preslepi predstavnik narodov v Zenevi.

Izrabljanje delavstva.

Pri Društvo narodov v Zenevi je organiziran »Mednarodni delovni urad«, kojega namen je: zbrati in priučiti prilike, v katerih živijo delavci v vseh državah in da zbira sredstva, s katerimi bi bilo mogoče ublažiti težavni položaj delavstva.

S pristopom sovjetske Rusije k Društvu narodov dobivajo ruski odposlanci v Zenevi vedno večji vpliv. Uspelo jim je tudi, da je Mednarodnemu delovnemu uradu pravo stanje delavcev v Rusiji — španska čas. Dosedanji poročevalec za socialne prilike v Rusiji, Švicar Crottet, ni veroval nalašč potvorenim vestem o življenju delavstva, katere je prejemal službenim potom iz Rusije, ampak je zahteval tožadevne informacije od drugod.

Med tem se je preril na njegovo mesto neki Arbamson, ki je velik prijatelj sovjetske Rusije. Ta se bo seve naslanjal na ona obvestila, katera bo dobival uradno iz Rusije. Iz tega lahko gotovo sklepamo, da ne bodo v Zenevi nikoli prav poučeni, kako obupno se godi ruskemu delavcu.

Sovjetska Rusija že ima na Mednarodni delovni urad tolik vpliv, da je upal njen delegat postaviti Rusijo za vzgled vsem državam, ko je šlo za to, da se skrajša delovni čas. Trdil je, da uživajo delavci v

Da bi se strgala maska tej dvolični sovjetski politiki, je že dalje časa ustanovljena v Zenevi liga s ciljem: Boj proti marksizmu in objavljanje resničnih poročil o delovanju sovjetov. Predsednik te lige je znani javni delavec Teodor Ober, po katerem se ta organizacija tudi imenuje. Radi nepristranskega in z dokazi podprtega obveščanja svetovne javnosti je organiziran v Zenevi Mednarodni zavod za moralno, gospodarsko in socialno protimarksistično propagando.

V zadnjem času se je pojavila tudi v naši državi pobuda, da se ustvari organizacija, ki bo vsaj zajezila in zavrla tajna rovarjenja marksistov proti obstoječemu redu. Nujna potreba je, da se združijo vsi narodni ter državotvorni elementi krog protimarksističnega zavoda, kojega pravila so že odobrena in se je vršil redni občni zbor 12. t. m. v Beogradu.

Rusiji že davno ugodnost skrajšanega delovnega časa. Pozval je druge države, da zagotovijo delavstvu zvišane plače, da bo moglo živeti dostojno. Zahteval je, da se skrajša delovni čas za mladino in za one, ki se ukvarjajo z zdravju škodljivim delom.

Tako se baha pred svetom Rusija! V resnici pa so prisiljeni neštevilni delavci v sovjetski Rusiji, da garajo od zore do mraka in delajo več ur izven delovnega časa, za kar ne prejema nobenega plačila.

Na skrajšanje delovnega časa v Rusiji niti ne mislijo. Izrabljajo tudi mladino. »Komsomolskaja pravda« od 4. avgusta 1935 piše: »Mladež od 12—14 let mora delati v kolektivnem gospodarstvu ravno tako kakor odrasli in to 12—16 ur na dan.«

Silijo pa mladino tudi na nočno delo.

Vsakemu, ki ima količjak odprte oči, je znano, da poznaajo v severnih delih majke Rusije prisilno delo, ki zahteva vsako leto brezštevilne ljudske žrtve. Plače so malenkostne in še te izplačujejo v mesečnih zaostankih. Hrana je nezadostna in položaj delavstva v sovjetski Rusiji je tako obupen kakor nikjer drugod na svetu!

Pokojninski fond železniških delavcev.

»Službene novine« od 15. septembra lanskega leta prinašajo obračun in bilanco pokojninskega fonda železniških delavcev. Suhe številke bilance nam kažejo, da so znašali dohodki za osnovno glavnico Din 117.000.000, izdatki pa 17.000.000 Din. Te suhe številke pa povedo še marsikaj drugega. Po členu 157. mora vsaka vsota, ki je kot stvarjen višek v teku treh mesecev preostala, biti vložena v Hipotekarno banko. Dejansko pa je saobračajna uprava dosedaj sabotirala člen 130. delavskega pravilnika, ki bi po njem morala uprava plačati 55.000.000 Din. Plačala pa je v računu samo 42.500.000 Din. Upravni dolg znaša tedaj 12.500.000 Din. Pri Hipotekarni banki je naloženih 53.000.000 Din, ki so prinesli penzijskemu fondu 5.000.000

Din obresti v prvem četrtletju 1934. V blagajni Generalne direkcije pa leži Din 41.000.000. Kdo bo odgovarjal za obresti, kdo za škodo, ki jo trpi delavstvo, oziroma pokojninski fond? Če računamo obresti samo po 4%, znašajo od tega mrtvega kapitala v prvem četrtletju 1935. že nad 5 milijonov dinarjev. Ves ta denar upravlja saobračajna uprava sama, čeprav je ona sama vplačala resnično samo 1 milijon, onih 55.000.000 pa delavci sami s svojimi prispevki. Nujno je potrebno, da se izberejo izmed izvoljenih delegatov najboljše, ki bodo sodelovali pri upravi tega fonda. Na njihove zahteve naj se pravilnik izboljša tako, kakor to želi vse članstvo, naj se upoštevajo predlogi, ki so bili že izdelani in naj se več ne zapostavljajo zahteve 18.744 članov.

na židovska podjetja v Zagrebu in Beogradu ne bodo širila po najnižjih in zato sumljivih cenah razno marksistično literarno in »znanstveno« blago. Vsak pojav marksizma je treba takoj v kali zadušiti, in sicer s smotrenim sodelovanjem pristojnih oblasti. Ne z iskanjem ponajveč nedolžnih zapeljanih žrtev v nižjih plasteh, marveč s sistematičnim trebljenjem intelektualnih zločincev bomo dosegli lepe uspehe. V Zagrebu so iz luksurijsno opremljenih salonov bogatih židovskih in-

dustrijalcev širili kugo boljševizma, v tiste in take luknje je treba najprej posvetiti z reflektorjem protimarksističnega pokreta. Predvsem pa bi se morala osnovati liga za borbo proti marksizmu, sistematični propagandi boljševizma je treba zoperstaviti pošteno krščansko prosveto in stalno opazovanje sovražnika v vseh njegovih pojavih. Dobre knjige, predavanja, politični tečaji itd. bi v marsičemur dobro služili v tej borbi, ki je postala najaktualnejša naloga naše dobe.

Marksisti teptajo delavske pravice!

Ena temeljnih delavskih pravic je svobodna volitev delavskih zaupnikov. Niso nam znani slučaji, da bi lastniki podjetij delavcem to pravico na tako terorističen način uničevali, kakor to delajo takozvani »rešitelji« delavstva, marksisti. To dokazujejo volitve zaupnikov v posameznih mariborskih podjetjih. Naj navedemo le nekaj zgledov:

Volitve se otvorijo z besedami: »Otvorjam volilni sestanek socijaldemokratske stranke!

Predsednik volitev je najprej si dovolil to vzvišenost nad delavstvom, da ga je pustil čakati poldrugo uro, predno je sploh prišel. Tudi so nekateri poskušali povzročiti zmedo s tem, da lista krščansko-socialnih delavcev sploh ni odobrena! Toda zoper tako postopanje se je pritožil zastopnik JSZ in ni odnehal, dokler ni zastopnik Delavske zbornice prevzel predsedstvo volitev. Pa kako so se volitve vršile! Glasovnice so se delile ne da bi se zaznamovalo v volilnem imeniku, niti se ni ugotavljalo, če ima dotični volilno pravico. Po pet in šest volitev je naenkrat volilo v celici (tajne volitve kaj?!). Pri vratih sta stala še dva »predstavnik« marksistov. Neredi so se vršili na celi črti. Zastopnik krščansko-socialnih delavcev g. tajnik Rozman je zahteval, da se volitve takoj ukinejo in je zagrozil, da se bo pritožil na merodajno oblast zaradi tega postopanja. Ker so videli, da res kaj drugega ne kaže, so morali volitve prekiniti.

Sežgane glasovnice.

Zastopnik JSZ je nadalje zahteval, da se tudi vse izglasovane glasovnice neprešete uničijo. In tako smo videli korakati predsednika volilnega odbora, s škrinjico pod pazduho, proti kotlarni tovarne, v spremstvu zastopnika DZ sodruga Karnerja in predstavnika liste JSZ tovariša Rozmana. Tam je moral predsednik škrinjico odkleniti in v plamen vsipati vse kuverte z glasovnicami. Marksisti so gledali to pogorišče svojega protipostavnega volilnega postopanja, delavci pa so se — smejali.

Ponovne volitve.

Ponovne volitve delavskih zaupnikov v tej tovarni bodo v soboto dne 18. t. m., popoldne ob 15. uri. Delavstvo, ki je bilo sedaj priča, koliko je resnice v besedah »o delavski svobodi« pri naših marksistih, se je odločilo, da napravi temu enkrat konec. Zato bo v soboto volilo listo JSZ, belo pusti celo, vse drugo pa raztrga! Kdor je za svobodo prepričan, kdor je zoper teror, ta je zoper marksiste, ta voli listo krščansko-socialne organizacije!

Marksisti zoper sodelavce! V tovarni Doctor in drug v Mariboru je bila lista JSZ razveljavljena, češ, da ima mladoletne na listi, dasi to ni bilo res. Res pa je, da je na njihovi listi bil tak slučaj. JSZ se je zoper tako postopanje pritožila in kakor slišimo, bodo volitve razveljavljene. Tako postopajo tisti marksisti, ki pridigujejo svobodo za delavstvo, pa mu sami to svobodo kratijo, da si ne more svobodno voliti svojih zastopnikov.

Strokovne organizacije — strankine celice? Pri volitvah obratnih zaupnikov v tovarni Erlih v Mariboru je predsednik otvoril volitven sestanek z besedami: »Otvorjam volilni sestanek socijaldemokratske stranke.« Mi stojimo na stališču, da je stranka stranka, strokovne organizacije pa so strokovne organizacije! Vsaka organizacija se naj peča s svojim delom v svojem delokrogu. Ta predsednik pa je prav na neroden način odkril, da tega marksisti prav nič ne ločijo!

Vse delavstvo je za nami! Tako so pravili po volitvah obratnih zaupnikov mariborski marksisti. Pa je recimo v tovarni Doctor in drug od 900 delavcev glasovalo za marksiste samo 160 oseb. Tako je tudi drugod. Javnost si je dosedaj ustvarjala popolnoma napačno sodbo o takozvani »moči marksistov«. Delavstvo samo že preveč dobro pozna te marksistične vodičje, zato jih trumoma zapušča!

To je program!

Zadnja Volksstimme prinaša podlistek o Heineju in na koncu citira njegovo pesem kot proletarsko pesem:

Ein Fluch dem Gotte ...
Ein Fluch dem König ...
Ein Fluch dem falschen Vaterlande ...

Ali mislite, da je res to program proletarcev, program delavcev, ki bi naj v Heineju videli svojega preroka? Ali mislite, da je ta pesem res proletarska pe-

sem? To je pesem bogokletstva, pesem zablode, pesem izdajstva, pesem upora zoper vsako oblast, s katero se proletarijata ne bo rešilo! V čigavem imenu govori Heine to pesem pri nas? Delavstvo v Sloveniji odklanja te kletvine, odklanja tudi tiste, ki mu servirajo tako proletarsko pesem! Delavstvo v Sloveniji veruje v Boga, spoštuje kralja in ljubi svojo domovino in svoj narod!

Politične vesti.

Narodna skupščina je sklicana za 20. januar. Finančni odbor bo začel takoj s proučevanjem proračuna.

Naš novi proračun. K proračunskemu predlogu za leto 1936-37. je priložil finančni minister še posebno spomenico, v kateri obširno razlaga vse potrebne ukrepe v korist državnega gospodarstva. Novi proračunski predlog predvideva 10 milijard 249 milijonov Din izdatkov. Upošteval se je pri sestavi proračuna princip največjega varčevanja. Finančni minister ugotavlja, da znašajo osebni izdatki skoro 50% vsega proračuna, kar je gotovo preveč. Državnih uslužbencev in upokojencev je 350 tisoč. Državna uprava bi morala izhajati z manjšim številom uradništva. Dosedanjenega načina drž. gospodarstva vlada noče nadaljevati. V program si je stavila, da spravi državne izdatke v sklad z dejansko možnostjo.

Inflacije ne bo, tako je izjavil finančni minister v Zagrebu. Dinar je treba držati za vsako ceno na sedanji višini, ker bi sicer v slučaju inflacije njegova kupna moč preveč padla ter bi se s tem beda med delavskimi sloji, ki so navezani samo na zaslužek svojih rok, še povečala.

Balkanska zveza bo imela v kratkem konferenco v Beogradu, na kateri se bodo državni razgovarjali o položaju na Sredozemskem morju, kjer grozi še vedno nevarnost vojne med Italijo in Anglijo. — V Bukarešti pa se je sestal gospodarski svet Balkanske zveze, da bi pretresal možnosti tesnejšega gospodarskega sodelovanja balkanskih držav.

Avstrijski kancelar v Pragi. Dr. Schuschnigg je potoval v Prago na razgovor s češkimi državniki. Njegovo potovanje smatrajo kot znak, da se hoče Avstrija otresti italijanskega varuštva ter se nasloniti na Malo zvezo, oziroma se zopet približati Franciji in Angliji. Od italijanskega prijateljstva ima Avstrija samo izgubo, ker ji dolgujejo Italijani za dobavljen les in živino še 600 milijonov dinarjev, ki jih ne morejo plačati.

Južni Tirolci beže. V Avstriji imajo že 10.000 vojaških beguncev iz Italije, po večini Južnih Tirolcev. Preko meje prihajajo včasih cele stotnije, ki ne marajo na fronto v Abesinijo.

Italijani dezertirajo v Nemčijo. Iz Južne Tirolske dezertirajo mladi fantje kar trumoma v Nemčijo, da ne bi bilo treba v Abesinijo. Dosedaj je v Nemčiji že 3000 takih dezertirjev. Večinoma so to Nemci,

veliko pa je med dezertirji tudi pravih Italijanov.

Nemški državni zbor se bo sešel v Wormsu. Časopisje poroča, da bo na tem zasedanju Hitler objavil namero Nemčije, da zopet zgradi vojaške postojanke na svoji meji proti Franciji, ki jih je morala na podlagi mirovnih pogodb po vojni uničiti.

Obletnico plebiscita v Posaarju so slavili preteklo nedeljo po vsej Nemčiji z velikimi slovesnostmi.

Boj za verske šole v Nemčiji. Nemški katoličani so imeli krasno razvito katoliško šolstvo, ki je bilo priznано kot najboljšje v državi ter so pošiljali celo mnogi drugoverci svoje otroke v nje. Te šole so hitlerizmu največji trn v peti in na vsak način jih hoče zatreti. Nemški škofje so sklicali konferenco v Fuldi, na kateri so razpravljali o položaju katoličanov v Nemčiji, zlasti pa še o šolskem vprašanju.

Angleži se pripravljajo naprej. Angleži še vedno računajo z možnostjo spopada z Italijo ter se še naprej utrjujejo. V Egiptu so zbrali že armado 40.000 mož.

Japonci so razbili pomorsko konferenco, ki je zasedala v Londonu. Japonci zahtevajo za sebe enako močno brodogrje, kakor ga imajo Amerikanci ali Angleži, kar pa jim obe države nočeta priznati.

Japonci zahtevajo enakopravnost na pomorski konferenci v Londonu z brodogrje Amerike in Anglije. Zdi se, da bo Japonska s svojo zahtevo uspela, s čemer bo zopet omajen mir na obalah Tihega oceana.

Židje vodijo komunistične upore v Južni Ameriki. Ze v zadnji številki smo poročali o uporih, ki jih vprižarjajo komunisti v Južni Ameriki. Upori in štrajki so izbruhnili v Argentini, Braziliji in Venezueli. Vse kaže, da gre zopet za premišljen napad boljševizma, ki je imel svojo centralo v Montevideu v Urugvaju. Ko so to centralo odkrili ter našli zveze, ki so vodile v vse ostale južnoameriške države, so voditelji nahujskali ubogo delavstvo k uporom, da bi se v zmedu lahko pospravili na varno. V Buenos Airesu je trajala splošna stavka samo en dan, pa je zahtevala 5 mrtvih. Ugotovilo se je, da vodijo ves boljševiški pokret v teh državah sami židje, načeljuje jim pa neki Izak Libenson. Po vseh državah Južne Amerike se je začelo sedaj veliko čiščenje komunistov. Zlasti energično nastopa proti boljševikom vlada Venezuele.

Domače vesti.

Ljubljanski škof dr. Rožman se je vrnil iz Amerike v nedeljo zjutraj v Ljubljano. Na kolodvoru so ga sprejeli mnogi odlični predstavniki javnosti s sivolasim nadškofom dr. Jegličem in veliko množico ljudstva, ki je svojega pastirja navdušeno pozdravila. Vladika se je mudil v Ameriki več mesecev ter obiskal vse naselbine naših ljudi. V pismih, ki jih je objavljaval »Slovenec«, je opisal zanimiva svoja opažanja o življenju v Ameriki, zlasti o tamošnjih socialnih razmerah.

Kenda in Kristofič obsojena. Veliko pozornost je vzbujala razprava proti voditelja Kmetijske eksportne zadruge v Mariboru Kendi in Kristofiču, ki sta okodovala tisoče ljudi za več milijonov. Obsojena sta bila Kenda na 5, Kristofič pa na 3 leta robije.

Občni zbor Poselske zveze v Mariboru bo v nedeljo 26. t. m. v Gledališki ulici 2.

Cesta št. IIj—Maribor se bo vendar gradila še letos. Cestišče se bo asfaltiralo. Pri teh delih bo dobilo zaposlitve dokaj ljudi, ki bi bili sicer brezposelni.

Velika javna dela se obetajo letos v mariborski okolici. Predvsem spada sem preložitev ceste med Mariborom in Kamnico. Ob Dravi se bo zgradila povsem nova 4 km dolga cesta, ki se bo pri Bresternici priključila na staro cesto. Proračun za preložitev znaša 1 in pol milijona Din.

V št. IIju v Slov. gor. bodo v nedeljo volitve v občino. Volilci bodo imeli izbiro med dvema listama. Eni, ki jo je sestavila JRZ, načeljuje bivši dolgoletni župan trgovec g. Swaty, ki ga poznajo vsi domačini

kot vzornega in skrbnega človeka, drugo pa vodi trgovec g. Hammer. Okrog njega so se združili vsi, ki so imeli v šentiljski občini dosedaj neupravičeno besedo. Šentiljčani bodo volili Swatyjevo listo.

Slovenska obrt v krizi. Obrt ima zlato dno — so dejali včasih. Danes pa že zdavnaj ni več tako. Obrtnikom se godi danes prav tako slabo, kot delavcem. Obrtniške delavnice so prazne, če pa še vlovijo kedo kakšno delo, je po navadi tako malenkostno, da se ne izplača niti režija. Zaradi velike brezposelnosti narašča število sušmarjev, ki grozi z uničenjem vsemu obrtniškem stanu. Kako nazaduje naša obrt, kaže prav nazorno statistika izdanih in izbranih obrtnih pravic v lanskem letu v Mariboru. Novih obrti se je prijavilo 139, izbrisalo pa se je dotodanjih obrti 159. Po navadi je bilo ravno narobe.

Na Dravskem polju so se zopet začeli pojavljati požari. V Pongercih je povzročil ogenj 30.000 Din škode, naslednjega jutra pa je zopet gorelo v isti vasi ter je škoda 35.000 Din. Sumijo, da so na delu požigalci.

Drevo ga je ubilo. V Beltincih je smrtno ponesrečil delavec Stefan Zerdin. Pri podiranju drevoja ga je udarilo deblo po glavi ter mu zlomilo tilnik. Žena in pet nepreskrbljenih otrok je ostalo brez rednika.

V ptujsko bolnišnico je bilo sprejetih v preteklem letu 1842 bolnikov. Bolnišnica je bila neprestano celo leto prenapolnjena.

Praktični tehniki se organizirajo. V Ljubljani se je osnovala organizacija ab-

solventov srednje tehnične šole s ciljem, da pridobi praktičnim tehnikom na strokovnem polju več veljave.

Zveza vodnih zadrug se je ustanovila v Sloveniji ter šteje 30 članic.

Pri naš cene rastejo. Po podatkih Narodne banke so se pri nas cene dvignile zlasti pri rastlinskih proizvodih. Dobiček imajo posebno žitorodni kraji, Slovenija s svojimi delavskimi revirji bo pa imela izgubo.

Ogromen meteor so videli ljudje na nebu v sredo 8. t. m. ko smo čutili na Štajerskem potres. Pravi, da je bil potres v zvezi s padcem tega meteorja.

Popravek »Volksstimmi«. Ko smo čitali v »Volksstimmi« napad na ravnateljstvo Mestnih podjetij v zadevi kur v zasilnih in delavskih hišah, smo se informirali in izvedli, da ravnateljstvo tega, kar se očita, ni sklenilo, pač pa je uprava sama in brez vednosti ravnateljstva razposlala taka navodila. Ko je ravnateljstvo za ta navodila izvedelo potom zainteresiranih, je odredilo, da se ta navodila za te hiše ne izvajajo. Pošteno bi bilo, če bi »Volksstimme« poročala resnico, saj delavci se tudi ne dajo dolgo z neresnico hujskati.

Društvo za starostno preskrbo delavcev v tovarni Hutter in drug. Kakor smo informirani, se namerava urediti starostno zavarovanje delavcev v tovarni Hutter in drug na pobudo šefa samega na podlagi posebnega društva. Pravila tega društva so sestavljena in čakajo na odobrenje. Tvrdka sama pristopi k društvu kot podporni član in prispeva ob zaključku bilance tolik znesek, kakor znaša celotni znesek vseh nastavljenec, največ pa 20 odstotkov od čistega dobička. Nabrane svote upravlja društveni odbor in po načelih umnega gospodarstva zgradi stanovanjske hiše, v katerih imajo prvenstveno pravico do stanovanj društveni člani. Najemnine pa se zopet stekajo v društveni fond. To je tako hvalevredna privatna inicijativa v tej temeljni socialni skrbi za starostno zavarovanje delavstva, da samo želimo, ako bi vsa podjetja storila podobno!

Univerzo za brezboštvo so ustanovili v Moskvi. Vpisati se bodo smeli na to svojevrstno visoko šolo samo oni dijaki, ki so z uspehom končali najvišje šole za komunistično propagando. Ko bodo končali še visoko šolo za brezboštvo, so jim boljševiki namenili vodilna mesta v svojih inozemskih organizacijah, pa tudi v domačih visokih uradih. Vse kaže, da so bili ogromni dosedanja poskusi, da bi se zatrla vera v ruskem narodu, zamenjati v »visoka šola« ne bo dosti pomagala boljševiškim motcem.

Mednarodna organizacija brezbožcev. Sovjetski časopis »Antireligijane« prinaša v svoji zadnji številki za oktober 1935 poročilo, da je mednarodna zveza brezbožcev izvedena in da preide na delo. Proletarski in kapitalistični svobodomisli so tukaj pri isti mizi, v isti fronti pri vsaki posebno proti katoliški veri.

SPOMINI STAREGA DELAVSKEGA ORGANIZATORJA.

Naše uredništvo je dobilo zanimiv dopis, ki jasno pravi, kako socialni demokratje pomagajo v sili svojim sotrudnikom. Dopis se glasi:

»Pri meni se je oglasil št. F., nekdanji kamnosek iz Maribora, ki je bil svojčas in sicer v letih 1890 naprej do svetovne vojne silno razborit in navdušen organizator socialdemokratske stranke med kamnoseškimi in sploh stavenimi delavci. Vsako prosto uro je izbral, da je pridobil nove člane za socialdemokratsko strokovno in politično organizacijo. Sam mi je te dni v živih besedah pripovedoval, kako nadušen socialdemokrat je bil v svojih mladih moških letih. Šel je z rdečimi voditelji čez drn in strn, govoril na shodih in sestankih, v privatnih družbah in gostilnah nastopal za socialiste, ob vseh volitvah navdušeno agitiral za njih kandidate, a nazadnje je za svoj veliki trud in požrtvovalnost dobil žalostno plačilo. Organiziral je leta 1898 v Mariboru štrajk kamnoseških delavcev, ker so podjetniki uboge delavce preveč izrabljali. Organiziral je veliki shod pri Gambinu, kjer je tako navdušeno govoril, da so vsi kamnoseški in staveni delavci iz Maribora in okolice vstopili v štrajk. Stavka je bila uspešna ravno vsled nastopa št. F.

Po večtedenskem štrajku so delavci po zaslugi št. F. zmagali nad podjetniki in so dobili približek na plačo. Vodja štrajka in organizator delavstva št. F. pa je bil

Zločinstvo v naših mestih narašča. Kakor je razvidno iz statistik, ki sta jih objavili ljubljanska in mariborska policija, narašča število zločinov, kar je pač v zvezi z vedno večjo krizo in revščino.

Bata bo zgradil v Zagrebu 14 nadstropno palačo. 6 nadstropij bo iz betona, ostalih 8 pa iz jekla in stekla.

V Savo je skočila v Trbovljah nepoznana ženska ter so jo valovi zagnili. Skok nesrečnice v reko so opazovali potniki, ki so se peljali iz Maribora v Ljubljano.

Strašna nesreča se je pripetila na reki Moravi v Srbiji. Prevrnil se je čoln, v katerem se je vozilo 8 oseb. Vseh 8 je utonilo.

vržen iz vseh podjetij. Ko se je št. F. obrnil na tedanje vodstvo socialdemokratskih organizacij v Mariboru, so imeli tam gluha ušesa za tega svojega požrtvovalnega voditelja in mu niti v sili niso hoteli pomagati. Prej je zbral on velike vsote med delavci za članarino v strokovni organizaciji in za strankni fond. Sam si je pritrgoval od ust ter je prispeval od svojih skromnih zaslužkov, da so se rdeči voditelji lahko vozili nobel okoli. Socialdemokratsko vodstvo je pustilo ubogega delavca stradati in mu ni šlo na roko niti glede podpore, niti glede službe. Moral je s culico v roki, s trebuhom za kruhom v tuje kraje, ker je postal doma v Mariboru žrtev figamosti, rdečih voditeljev. Dobil je službo v Celovcu in pozneje v Innsbuku ter se je pred svetovno vojno zopet vrnil v Maribor. Iz pripovedovanja št. F. sledi, da je socialna demokracija največje grešila nad ubogimi delavci s tem, da jim v sili nikdar ni pomagala. Rdeči voditelji in govorniki so na shodih in sestankih samo udrihali po ta »rdeči« kakor, da bi od tega ubogi delavec imel kak hasek. Sramotili so katoliško Cerkev in njene nauke in ko se je št. F. vrnil iz svojega potovanja po svetu, je sam sprevdel, da je socialdemokratski rdeči evangelij sam larifari in sama hujskarija. Radi tega je št. F. obrnil socialnim demokratom hrbet. Prej je mnogokrat kot korenjak nosil veliko rdečo zastavo po mariborskih ulicah in jo vriskajoč dvigal visoko v zrak, ko jo je nosil čez mariborski most. Prepeval je navdušeno delavsko himno, pel slavo rdečim voditeljem, agitiral za socialdemokratsko časopisje, osobito za »Arbeiterwille«, a kmalu je sprevdel, da socialdemokratje nikdar ne bodo pomagali ubogemu delavcu do boljših dni. Ko je št. F. svetovna vojna še marsikaj družega naučila, je postal na to bivši socialdemokratski organizator čisto drug človek. Vrnil se je k Bogu, začel zahajati zopet v cerkev, ker je sprevdel, da vsa rdeča hujskarija vodi delavsko ljudstvo samo v pogubo in propast. Na stara leta podpirajo bivšega hudega rdečkarja krščanske hiše, ker mu njegova socialistična organizacija ni znala pripomoči do preskrbe za starost. Tega spokornika, ki je zapustil rdečo zastavo, vidite danes vsak dan pobožno molečega v frančiškanski cerkvi v Mariboru. Če ga vprašate po njegovi preteklosti, vam bo dobri starček zelo rad pripovedoval o minljivosti sveta in o grdi zapeljivosti, ki jo je sam doživel pri socialnih demokratih.«

Železničarska poročila
Železničarji smo dobili svojega zastopnika v Beogradu. V kabinet g. ministra dr. Kreka je dodeljen na delo uradnik ljubljanskega železniškega ravnateljstva g. Cimperman. Svojo službo je že nastopil. G. Cimperman bo zastopnik slovenskih železničarjev v Beogradu, na pristojnih mestih bo zastopal naše želje ter jih predlagal našim ministrom. Železničarji smo hvaležni g. ministru dr. Kreku, da je poklical v svoj kabinet tudi zastopnika naše stroke, da bo tako vedno najbolje informiran o naših križih in težavah.

Iz železniške delavnice v Mariboru. Kako je to, da se odklanjajo zadnje čase v železniških delavnicah prošnje za sprejem onih delavcev, ki so se izučili v delavnicah, pa so morali potem k vojakom na odslužitev vojaškega roka. Pri vojaki so imeli upanje, da jih čaka po prihodu domov v delavnicah, kjer so delali štiri leta za železniško upravo kot vajenci za malenkostno odškodnino, končno skromna službica, ki sicer ne prinaša veliko, pa vendar je boljša kot nič. Ko pa po prihodu domov vlagajo prošnje za sprejem, dobijo odgovor, da ni mesta, kar pa ni res. Na drugi strani pa vidijo, da se nameščajo v delavnicah še vedno delavci, ki se pošiljajo iz raznih južnih krajev države. Na vsak način bi bilo v interesu delavnic samih, da bi nameščale predvsem delavstvo, ki si ga same vzgojijo že iz vajencev.

Kako se izplačujejo pokojnine železničarjem? Izplačevanja pokojnin železniški upokojenci ne moremo razumeti. Kako je to, da jih dobijo eni že 1. v mesecu, drugi pa šele desetega ali še pozneje. Kaj ni mogoče doseči, da bi dobivali vsi upokojenci tiste borne dinarje že 1. ali 2. v mesecu?

Kaj pa s kopaliskimi kartami za upokojence? Upokojencem državne žel. delavnice in ostalih želez. strok so odvzeli kopalne karte. Te karte so naša stara pravica, od katere ne bomo odstopili.

Prosimo več obzirnosti! Pomožni delavec državne železnice v Mariboru se je javil dne 2. 1. 1936 zjutraj bolan pri svojem delovodju, ker se ni počutil zdravega in da se pri delu izogne posledicam, katere bi morda radi boleznimi nastale. Dobil je kontrolni listek in z njim odšel k zdravniku. Zdravnik mu je izmeril samo vročino, katere pa ni našel in mu je kontrolni listek raztrgal ter ga ni priznal bolnim. Odšel pa je kljub temu domov, ker dela ni bil zmožen in ostal doma dva dni, da je ozdravil. Tretji dan se je javil zdravega in nastopil delo, nato je g. delovodja napravil zapisnik in ga kaznoval s tridnevno. Izgubil je že itak tri dni brez plačila, odnosno brez bolniške mezde, poleg tega pa še tridnevna kazen. Kaznovani je pomožni delavec državne železnice v Mariboru z malim zaslužkom, preživljati ima razen sebe še ženo in 4 nepreskrbljene otroke.

Dva sestanka. V ponedeljek dne 20. t. m. se vrši pri Špуреju v Studencih sestanek železničarske zadrage, drugi se vrši pa v Narodnem domu v torek dne 21. t. m. in ga sklicuje Udruženje jugoslovanskih železničarjev za svoje člane.

Tovarne same zahtevajo, da se uredi vprašanje minimalnih plač. Tovarne, ki so pripravljene plačevati delavstvu primerno najnižjo plačo in potem po stroki in zmožnosti vedno večjo plačo, prihajajo v neprijeten položaj, da zaradi tega ne bodo več konkurence zmožne, ako druge tvornice plačujejo sramotno nizke plače. Kljub dobri volji bodo prisiljene, da tudi same znižujejo plače. Boj za določitev najnižjih plač mora danes, ko nekateri brezsrčneži plačujejo komaj po dinarju ali po dva dinarja na uro, postati skupna borba vseh poštenih ljudi, skupna borba tudi vseh organizacij, strokovnih in političnih. Če se temu pridružijo še tovarne same, mora to iti! Banska uprava v Ljubljani je dobila iz Maribora od neke tovarne predlog, da to vprašanje uredi. Gotovo bo vse zanimalo, kako ta predlog izgleda. Kot najmanjša mezda v tekstilnih tovarnah se določi na uro Din 3.50. V krajih s 10.000 prebivalci se približe 10%, v krajih z nad 20.000 prebivalci še 20%. V krajih, kjer bi zaradi manj številnega prebivalstva ne plačevali teh dodatkov, bi jih morali pa oddajati kot po-

sebno pristojbino v fond, iz katerega bi se financirala javna dela za zaposlitev brezposelnih. S tem bi postalo pobiranje davščine za brezposelni fond, ki je vpeljan v gotovih banovinah odveč, obenem bi bilo pa izključeno, da bi eno podjetje drugemu konkuriralo na temelju mezd. Razlike med moškimi, ženskami in mladolletnimi delavci se ne bi smele delati, ker bi s tem trpela zaposlitev posebno moških, ki so že itak bolj prizadeti. Sedanjim neurejenim razmeram glede mezd se mora na vsak način napraviti konec. Delavske organizacije so stavile že svoje predloge. Ako torej tudi tovarne same hočejo, da pride to vprašanje z mrtve točke, kje je potem še kaka ovira, da se ne bi tak predpis mogel uveljaviti?!

Kresnice. Z upajočim srcem je delavstvo naše okolice pričakovalo začetek dela v kamnolomu v Zgodnju in v apnenici v Kresnicah pred nekaj leti. Podjetje, ki je last g. Birotta iz Zagorja ob Savi, pa žal že več kot eno leto ne obratuje. Morda je vzrok zastoj gradbene delavnosti, ali pa ni bilo božjega blagoslova, ker so v prvih letih odmevali strel iz kamenoloma tudi ob nedeljah dopoldne! Naj bo karkoli že, za delavstvo naše revne okolice je to velika škoda! Pri tej priliki prosimo vse merodajne faktorje, da bi se čimprej zgradil v Kresnicah most čez Savo. Dalje, da bi se kaj kmalu začela graditi cesta za Savo, ki je bila že pred leti izmerjena, da bodo od javnih del imeli brezposelni vsaj skromni zaslužek.

Količev. Ne tirajte delavcev v obup! Težke boje imajo delavci Bonačeve papirnice na Količevem v zadnjih mesecih s podjetjem. Posamezni delavci z obupom pričakujejo dneva, ko bodo sprejeti nazaj na delo v tovarno. Podjetniki! Glejte na delavca kot človeka, ki ima dušo in ki je ustvarjen po božji podobi! Dajte jim nazaj delo, do katerega imajo pravico, saj živi ne morejo v grob!

Minister dr. Krek med rudarji. V Združenem domu v Zagorju se je vršil shod, na katerem je govoril minister dr. Miha Krek. Na shodu se je zbralo okrog 1000 rudarjev in kmetov iz Zagorja in okolice, ki so spremljali ministrova izvajanja z največjim zanimanjem. Bili so navzoči tudi pristaši nasprotne politične struje, ki so se pa zadržali mirno. Minister dr. Krek je omenjal predvsem bližajoče se občinske volitve. Ugotavljal je, da so se zbrali tako mnogoštevilni poslušalci na shodu predvsem radi tega, ker hočejo pokazati svojo trdno voljo, da hočejo vplivati na vodstvo države in občine. V Zagorju je strašna brezposelnost. Tako kričeca, da je znana po vsej državi. Dolžnost nas vseh je, da skušamo, pa naj si bode to od občine, od banovine ali od države, to pereče socialno vprašanje rešiti, da omogočimo tisočim sploh življenje. Za to smer gredo naši vsi napori in vsa prizadevanja. Zagorska občina je izrazil primer današnjih socialnih razmer med slovenskim narodom. Obsega majhnega kmeta, ki komaj še živi na svojem skromnem bregu, in pa delavce,

ki težko živi ob svoji plači, še težje pa od podpor. Zato moramo tu pokazati, da je rešitev samo v složenem in dobro hotenem sodelovanju vseh stanov, ne pa v sporih in sovraštvu. Upam, da se boste vi, ki nosite bremena strahovitega časa, znali lotiti te težke naloge.

Volitve v Zagorju so pred durmi. V JRZ so se združili vsi poštenomisleči volilci, ki hočejo, da bi vladal v občini red in skrb za občane brez razlike stanu in prepričanja. Nasprotniki vseh barv pa so se zbrali v »skupni listi«. Tu je združeno vse, kar je bilo dosedaj proti našemu ljudstvu vedno bolj pa stopajo v ospredje izrazite marksistične in boljševiske struje, ki skušajo z demagogijo zapeljati ljudi. Pokazali so že svojo pravo barvo z izjavami, da jim ni za koristi občine in občanov, temveč samo za zmago njihovega svetovnega nazora, ki je čisto boljševiski.

Trboveljskim brezposelnim razglasa županstvo, da veljajo vse razvidnice, izdane od tukajšnje občinske uprave, samo do 31. t. m. Za nabavo novih razvidnic za brezposelne se pozivajo vsi brezposelni — moški in ženske, ki prebivajo v trboveljski občini, da si preskrbe predpisane razvidnice najkasneje do 20. t. m. med uradnimi urami v občinskem socialno-političnem uradu. Vsakdo mora prinesiti s seboj delavsko, odnosno poselsko knjižico ter dosedanje razvidnice.

V Društvenem domu v Trbovljah se vrši predstava krasnega oderskega dela »Trije kralji«, ki ga je spisal znani flamski pisatelj Timmermanns. Oder bo za to igro posebej preurejen.

V Zagorju se zopet praznuje. Mila zima je za rudarje hud udarec. Premoga se pokuri mnogo manj, kar se v rudnikih pozna. V Zagorju morajo rudarji praznovati. Prejemki so zopet manjši in beda se seli v rudarske domove.

V Zagorju je umrla v visoki starosti 80 let Alojzija Ino. Njeno življenje je bilo izpolnjeno neprestano z delom in ljubeznijo do svojih.

Tragična smrt starega rudarja. V gozdu Gmajna pri Mežici so našli mrtvega v snegu 65 letnega rudarja Franca Pernata iz Podpece. Pogrešali so ga že več dni. Na samotni poti ga je zadela kap. Zapušča vdovo in 5 otrok.

Kočevje. Veste, kaj je v Kočevju za delavca najbolj bridko? Ona mučna nestalnost in neprestana negotovost. Podjetje, ki danes obratuje s polno paro, bo morda jutri ustavilo kar iznenada. Tudi na rudniku TPD je tako. Ob vsaki priliki se čujejo neljube obljube, da bo treba iti, da bo konec premogokopa. In potem je treba deputacij, demonstracij in moledovanja, da se odloži za nekaj časa ukinitve. Zares rudnik umira in umiranj gre nasproti. Kje so tisti časi, ko je delalo v jamah kočevskega rudnika po tisoč delavcev; nato pa vedno manj in manj, danes jih služi vseh skupaj še bori 94. Če bo šlo v tem pravcu dalje, bo zares nekoč vse življenje v teh rovih usahnilo. Toda, če bi šlo vse po pravici, ne bi se smelo to zgoditi. Strokovnjaki so ugotovili, da je kočevski premog od 38 vrst v naši državi po svoji kakovosti na 9. mestu. Poudariti moramo ob tej priliki tudi ta moment, da je kočevski rudar človek naše slovenske krvi: on je tisti, ki daje kočevskemu mestu slovenski značaj in slovensko večino. Brez rudnika postane Kočevje zopet mesto, kjer

bo tvorila večina narodna manjšina. Tega naj se zavedajo vsi, ki jim je na srcu naša stvar na Kočevskem!

Pri javnih delih so v Celju zaposlili 170 brezposelnih družinskih očetov, ki popravljajo sedaj cesto na Stari grad, cesto za mestnim pokopališčem in na Jožefovem hribu. V Celju je prijavljenih 350 brezposelnih.

Brezposelnost v lesni industriji je vedno večja. Sedaj sta ustavili obrat dve veliki žagi v Škofji Loki, ki sta zaposlevali več stotin delavcev.

Na Češkem imajo 800.000 brezposelnih. Pred nekaj meseci je bilo to število še znatno nižje. Med brezposelnimi so všteti tudi sezonski delavci, ki jih je 200.000.

Brezposelnost med mladimi intelektualci. V Švici je bilo v začetku l. 1935 okrog 6000 mladih brezposelnih tehnikov, inženjerjev, arhitektov, kemikov itd., ki so položili prošnje za javno službo. Kakih 1000 ni vložilo prošnje, tako da je bilo v tem času v Švici okrog 7000 brezposelnih tehnikov. Število vseh diplomiranih tehnikov znaša okrog 20.000; od teh je torej dobrih 30% brezposelnih. V Italiji je število diplomiranih medicincev naraslo od l. 1913 do l. 1933 za 119%, dočim je prebivalstvo naraslo v istem času le za 17%.

V graški vojašnici Lazarettfeld, ki je še znana mnogim našim ljudem, ki so pred vojno služili vojake, se je vdrl strop in sta bila ubita dva vojaka, mnogo pa jih je bilo ranjenih.

Poroka na albanskem dvoru. Sestra albanskega kralja princeza Senije se je poročila s sinom bivšega turškega sultana princem Abitom.

Knjižnice za delavstvo. Pri gradnjah državnih stavb in pri javnih delih zaposlenemu delavstvu je nemški notranji minister podaril 30 knjižnic, ki so nameščene v posebnih avtobusih.

Tudi v Romuniji bančna kriza. 874 romunskih bank se nahaja v krizi. Vlada je prevzela od bank že 2.507 milijonov lejev dolgov, pa vse nič ne pomaga. Samo 20% bank je še sposobnih za življenje.

Energičen boj proti kartelom vodijo na Poljskem. Na ta način hočejo znižati cene, ki jih karteli umetno držijo na višini. Dosedaj so odpravili 86 kartelov, ostalo jih je pa še 177, ki jih bodo tudi razpustili. Ugodne posledice tega se že poznajo, ker so se cene mnogim proizvodom že znatno znižale. Tudi pri nas bi nekaj takega zaleglo!

14 oseb se je ubilo pri nesreči potniškega letala, ki vozi iz Newyorka v Los Angeles. Letalo je treščilo v močvirje ter so bili vsi potniki mrtvi.

Nemčija predstavlja svojo vojno industrijo v sredino države, da ne bi bila v slučaju vojne izpostavljena letalskim napadom.

Križ in sovjetska zvezda.

Drama v štirih dejanjih.

Po češkem izvirniku za oder priredil J. O.

FEODOR: Ubogi očka!

POLSKI: Kot zagrižen hlapec boljševiskov ima skoro neomejeno moč, zlasti sedaj, ko je vladni komisar tako blizu.

FEODOR: Gurko?

POLSKI: Da. Tudi ta je slab in zloben človek.

FEODOR (vstane, hodi počasi po sobi): Žalostno je, očke, kar pripoveduješ, silno žalostno, a tudi te preizkušnje bodo prešle, prešle bodo, pa četudi bi trajale celo človeško dobo.

POLSKI: Ti veš, kako sem strt in ubit.

FEODOR: Vem, očka, a vendar neupogljiv. Po tebi sem podedoval krščanski optimizem. Poslušaj, kakšno je danes mišljenje med nami mladimi duhovniki. Skratka, bajno! (Navdušeno.) Delamo neutrudno. Ustanavljamo krščanske celice v vsaki tovarni, v vsakem rudniku, v vsaki kasarni. Gospodarji smo v javnih knjižnicah, študiramo socialistično in marksistično literaturo. Zato smo usposobljeni in zmožni, da popademo za roge duha laži, ki se tam skriva.

POLSKI: To je zanimivo.

FEODOR: Nasprotniki tajé to pred svetom, ker nečje priznati, da je sovjetska zvezda v duši ruskega naroda zamrla in je v zatonu. Verjemi mi očka, v srcu našega podjarmljenega ljudstva se prebuja neka nova sila in moč. Moč križa še ni in ne bo premagana. Bodočnost Rusije pripada Bogu.

POLSKI (vstane, objame Feodorja): Pogumni, junaki dečko! Bog te blagoslavlja!

FEODOR: In mi? Mi mladi duhovniki smo udarne čete v prvih vrstah. Morda bomo morali žrtvovati celo svoje življenje, toda iz naše krvi bodo vstali novi borci, novi krščanski bojovníki. (Slišijo se močni težki koraki.)

POLSKI (pri oknu): Gorje! Borovič prihaja! Zdi se mi, da je pijan. Kaj zdaj?

FEODOR: Pusti me očka, da delam po svoje. Tudi v takem položaju ne izgubim glave. (Si naglo nadene brado, vzame skrinjico in se dela, kakor bi se pogajal s Polskim.)

8. prizor:

Feodor, Polski, Borovič, Sergjej.

BOROVIC (plane ves besen v sobo, korak mu je nekoliko negotov, vendar ne sme vznemirjati smeja. V roki ima bič): Ha, kdo je to?

FEODOR (zapira skrinjico): Morda vam bom prihodnjič kaj prodal, gospod Polski?

POLSKI: Denarja, denarja, moj dragi gospod, je premalo.

FEODOR: Če tako, potem pa na svidenje. (Odide.)

9. prizor:

Polski, Borovič.

POLSKI: Ah, vi tu, gospod Borovič? Oprostite, da vas nisem takoj videl.

BOROVIC: Kdo je bil ta možic?

POLSKI: Nek tuj trgovec. — Ali se ne bi izvolili za trenutek vsteti?

BOROVIC (naglo): Ne, stojte hočem s teboj govoriti. (Nagne steklenico, ki jo ima pri sebi in pije.) Enkrat moram biti na jasnem.

POLSKI: V čem pa, če smem vprašati?

BOROVIC (vrže Polskemu bič v obraz): V temle! Boš pobral ta bič? (Polski stoji vzravnan in zre Boroviču v oči. Sergjej se neopažen pojavi na

lestvici in z bolestjo in obupom opazuje, kako Borovič sramoti in ponižuje njegovega očeta.) Boš pobral? Tam so rdeči gardisti. Samo pomignem jim, pa te odvedejo! (Polski pobira po časi bič.) Kje je tvoja hči Polja? Hočem, da bo moja žena. Kje je? Lopov, ti molčiš. (Ga ošvrkne z bičem.) Kam si skril to mrho?

POLSKI: Na to vprašanje ti ne dam nikdar odgovora.

BOROVIC (besno mlati okrog sebe): Ha, to praviš meni, občinskemu starešini in Gurkovemu prijatelju? Si tudi ti tak protirevolucionar kakor tvoj sin Sergjej?

POLSKI: Ne!

BOROVIC: Lažnivec! (Ga ošvigne z bičem.) Le čakaj, ti prevzetni kulak, jaz te bom že ukrotil! Na kolena! Poklekni, sicer se mi pobereš v pekel vraga pete lizat. Boš pokleknil? (Polski poklekne.) Tako! In zdaj, moje škornje poljubi! (Polski stori tako.)

SERGJEJ: O gorje! Tako sramotenje svojega očeta sem moral doživeti! Gorje nam brezmočnim! (Odide.)

BOROVIC: Kdo je bil to? Tvoj sin Sergjej? Molčiš? Ha, to ti nič ne pomaga! (Jaz ga že dobim v pest! (Se opoteka k durim.)

10. prizor:

Polski.

POLSKI: Moj Bog! Vse za tebe! (Vstane ves zlomljen in strt. Vsede se k mizi, oči ima izbuljene kot blaznež. Potem se opre z lakti ob mizo, glavo položi med dlani in tiho plaka. Roke se mu tresejo, celo telo se krčevito zvija. Godba rahlo igra kitico pesmi o Volgi. Otožno zveni melodija.)

Zavesa pada.

Iver-Kolenc:

Denar.

Šodobni roman.

2

— Ti si čuden možakar! Tako govoriš, ker nimaš denarja, a če bi jutri podedoval veliko vsoto denarja, bi gotovo drugače govoril.

— Če bi jutri podedoval denar — je hripavo odvrnil Muzard — bi storil to, kar vsi drugi: zastupil bi se z njim. In če sem sedaj kolikor toliko pošten, bi prenehal biti tak, ker bi takoj padel v one grehe, ki se mi sedaj zdijo nemogoči: skopost, sebičnost in druge strasti. Revez, ki obogati, ni nikdar lepa stvar! Njegova prirojena plemenitost hitro premaga ljubezen do denarja, gnusno ljubezen, ki se vzbudi v človeku takrat, ko začne nekaj posedati. In pridobivanje denarja, bogastva mu postane tako sveto, da postane nasproti vsemu ljudskemu zlu, ki ga vidi okrog sebe, brezbrizen. Zlato povečuje sebičnost, napihuje ponos, zasleplja bistri- no gledanja in ker nisem boljši od drugih, bi tudi v meni nastale velike spremembe.

Bankir je medtem poklical natakara, ki je šel mimo mize. Hotel je plačati, a natakara je odvrnil, da je gospod Muzard že vse uredil.

Muzard je zamišljeno nadaljeval:

— Ta čas živi v Parizu en svetnik.

— Kaj je rekel? — je vprašal Nassel, ki ni dobro slišal.

Žena se je nagnila k njemu in mu odvrnila:

— Gospod Muzard je rekel, da v Parizu živi neki svetnik.

— Res? — je začudeno vprašal Nassel. — In kje bi ga mogli videti?

Govoril je prostodušno, kakor da bi šlo za kako cirkuško čudo.

Ciprijan Loche, ki mu je vedno primanjkovalo časa, je skrivaj pogledal na uro.

Ivan Soléme se je obrnil k Muzardu in je dejal:

— Vem, za koga gre. Za abbeja Naima; ni res?

— Da, o njem govorim — je potrdil Muzard.

— Ali je to pravi svetnik? — je vprašala Nassa- lova žena.

— To je gotovo kak star župnik, upadlega obra- za in sivih las — je dejala Odeta Gerard.

— O, ne — je odvrnil Muzard. — Naim je mlad duhovnik, svežega obraza in črnih las.

— Ali dela čudeže? — je vprašala Odeta.

Muzard je nevoljno stresel z glavo in molčal. Šele čez nekaj časa je odvrnil:

— Ne vem, ali je Bog, ali je on ustvaril svet in ali obstoja življenje preko groba. Toda videl sem izobraženega človeka, čigar vsako delo je dobrota, ki z vsakim gibom seje radost in ki mu iz oči sije neizmerna ljubeznivost. Videl sem človeka, ki pre- rokuje, ki zna vse, ki razume, ki odpušča; videl sem človeka, ki ljubi in spoznal sem, kako bi bilo zemelj- sko življenje, če bi človeštvo poslušalo glas, ki je pred dvatisoč leti govoril z gore:

»Blagor ubogim v duhu, zakaj njih je nebeško kraljestvo.

Blagor krotkim, zakaj ti bodo deželo posedli.

Blagor žalostnim, zakaj ti bodo potolaženi.

Blagor lačnim in žejnim pravice, zakaj ti bodo nasičeni.

Blagor usmiljenim, zakaj ti bodo usmiljenje do- segli.

Blagor čistim v srcu, zakaj ti bodo Boga gledali.

Blagor miroljubnim, zakaj ti bodo otroci božji.

Blagor njim, ki so zaradi pravice preganjani, zakaj njih je nebeško kraljestvo.«

Družba je strmela v Muzarda. Njegove besede so bile tako slovesne in občutene, da so se nehote zarinile v srca.

Prvi je Loche pretrgal molk.

— Z Bogom, gospod blagajnik! — je vstal in prožil Muzardu roko. — Na skorajšnje svidenje.

Takoj nato sta vstala tudi zakonca Nassel.

— Z Bogom, gospod Muzard! — se je poslovil Nassel.

Čez hip je posmehljivo dodal:

— Dragi moj, ko se bo vašemu svetniku posre- čilo spremeniti en novič v tisoč frankov, bom tudi jaz veroval vanj.

— A kaj bi rekli, če bi hudič naredil iz človeka denarnico? — je odvrnil Muzard razdraženo.

Gerardova sta se ustrašila, ko sta pogledala na uro.

— Kaj! Tako pozno je že! — je vzkliknila Ode- ta. — Brž domov! Otroci še niso večerjali.

Hitro sta se poslovila in se vsedla v prvi avto- mobil, ki sta ga dobila.

Ostala sta še Muzard in Soléme. Nekaj časa sfa molčala in strmela za odhajajočimi. Čez čas pa se Muzard okrene k prijatelju in ga vpraša:

— Ali me hočeš spremljati, Soléme? Peš bova šla in se med potjo porazgovorila.

Soléme je prikimal in vstal.

Prijatelja sta zavila v ulico dela la Paix. Preden sta izginila za ogrom, sta se še enkrat ozrla proti trgu Opere, ki je bil trenutno precej tih. Tišino je motilo le ropotanje dveh treh voz, ki so drdrali proti manjšim gledališčem in kinematografom izven sre- dišča mesta. Pročelje opere se je svetlikalo ko palača iz sanj, ker ga je oblival bajni sijaj lune.

Muzard je razmišljal in ni spregovoril niti besede. Morda je mislil na neprestano razsipavanje denarja po pariških nočnih prostorih.

Soléme je nekaj časa molče korakal ob strani prijatelja, a ko je videl, da se je ta preveč zamislil, ga je skušal vzdramiti.

(Dalje sledi.)

dom. Tvornica avtomobilov Oppel je mo- rala prestaviti svoje nove obrate na Bran- denburško. Nova tvornica je dobila na- log, da dela samo za nemško armado in si- cer tovarne avtomobile in tanke.

Krupp se seli na Norveško. Kruppove tvornice se pogajajo z Norveško zaradi ustanovitve velikanske najmodernejše opremljene tovarne na norveških tleh. Letno bo nova tovarna izdelovala 30.000 ton raznih vrst jekla.

Povodnji na Francoskem še niso prene- hale. Nekateri reke se naraščajo ter so preplavljena nova ozemlja. Najbolj je pri- zadeto mesto Nantes, kjer je reka poru- šila veliko mostov.

Greh brez primere. Nizozemska zalaga z mlekom in mlečnimi proizvodi veliko držav na zapadu. Zaradi dobre prodaje teh izdelkov je pred nekaj leti nastala v reji krav mlekaric nadprodukcija in tako je sedaj cena mleka zelo padla. Da se ce- na mleku zopet dvigne, bo vlada odku- pila od kmetov 100.000 krav, jih pobila ter meso — uničila, da ne bi padla cena mesu. To se dogaja v času, ko stradajo tolike množice brezposelnih.

Atentat na vrhovnega rabina je izvršil neki dijak. Sprožil je nanj štiri strele iz samokresa, pa ga ni zadel. Atentatorja so aretirali.

Dva milijona pezet so zadnje čase raz- dali španski komunisti za svojo »rdečo pomoč«, ki so jo po celi državi organizi- rali. Oblasti so prišle celi organizaciji na sled ter so zaplenili velik obtežilen mate- rijal. Denar za svojo pomoč so dobili španski komunisti od ruskih boljševikov.

Gandi umira. Voditelj Indijcev Gandi je obol el ter pravijo, da bo umrl.

Kako se vozi zastopnik komunistov. Ko so te dni odšli zastopniki komunistov iz države Urugvaj, si je ta najel vse lu- kusne prostore na ladji samo za sebe. Niti predsedniki držav niso tega storili. Delavci, ki so v pristanišču delali in so to videli, so pač mogli presoditi, za koga se pravzaprav brigajo ti revolucionarni svetovni agentje.

V Fordovih tovarnah so lansko leto zgradili 1 milijon 270.000 avtomobilov. Predlansko leto je znašala produkcija še samo 710.000 avtomobilov.

Davek na dividende so upeljali na Če- hoslovaškem. Znašal bo 10% ter se bo pla- čeval od vseh dividend, ki presegajo 6%.

Jugoslovansko olimpijsko moštvo.

V sredo je potekel termin za prijavo tekmo- valcev za letošnje zimskošportno olimpijado v Garmisch-Partenkirchenu v Nemčiji. Jugoslo- slovanska zimskošportna zveza je prijavila za tekme te-le tekmovalce:

Tek na 18 km: Smolej, Knap, Klančnik, Ja- kopić Gusti, Baebler, Sramel, Zemva, Dečman. Stafeta 4x60 km: Smolej, Knap, Klančnik, Jakopič Gusti, Baebler, Dečman, Jakopič Albin.

Tek na 50 km: Smolej, Knap, Klančnik, Ja- kopić Gusti, Baebler.

Klasična kombinacija: Sramel, Baebler, Deč- man, Jakopič Albin, Istenič, Pribošek, Zemva.

Smuški skoki: Sramel, Novšak, Palme, Bevc, Pribošek, Baebler, Jakopič Albin.

Alpinska kombinacija: Heim, Praček, Žnidar, Čop, Mušič, Stopar, Ankele in Jelen.

Med imenovanimi so tudi rezerve, ker bo kon- čnoveljavna sestava našega moštva za posa- mezne discipline sledila šele tik pred tekmi, ki bo bodo sposobnosti posameznih tekmovalcev popolnoma ugotovljene.

Olimpijsko tekmovalstvo v vseh panogah zim- skega športa v Garmisch-Partenkirchenu je se- danj v ospredju športnega zanimanja na svetu. V Nemčijo sta že prispeli ameriška in japonska vrsta, ki nastopita na olimpijadi. Sodelovalo bo pri tekmah 28 držav — največje število, kar jih je bilo kdaj pri zimskošportnih tekmoval- stvih. Narodi, ki prebivajo na severnih krajih, so letos znatno na boljšem pred nami, ker imajo vso zimo sneg ter s tem prilagoditost za boljše treniranje. Številna so že prerokovanja o izidih tekmovalcev. Prvo mesto si prisvajajo Norvežani, drugo bodo nesli najbrže Finci, tretje ali Nemci ali Avstrijci, potem pa je vrstni red še negotov. Nemci so se že bali, da jim bo pokvarilo po- manjkanje snega olimpijado. Zadnje dni pa je začelo močno snežiti, tako da so sedaj te skrbi odveč.

Državno smučarsko prvenstvo v Mariboru, ki je bilo določeno za 18. in 19. t. m., se je moralo zaradi pomanjkanja snega preložiti. Če zapade sneg, se bo vršilo 25. in 26. januarja.

Zanimiva športna prireditev v Rušah. V ne- deljo dne 19. t. m. popoldne se vrši v Rušah v dvorani gostilne Črnko zanimiva športna prire- ditev. Mariborski SSK Maraton priredi skupaj s svojim odsekom iz Ruš klubsko prvenstvo v rokoborbi. Nastopi tudi nekaj parov boksarjev. Opozarjamo Rušane na to prireditev, na kateri se bodo kosali med seboj najboljši rokoborci iz Ruš in iz Maribora.

Sportne zanimivosti. Za prihodnje olimpijske igre leta 1940 se poteguje kar devet mest in si- cer: Rim, Atene, Barcelona, Buenos Aires, Bu- dimpešta, Dublin, Helsingfors, Lozana in To- kijo. Odločitev bo težka, padla pa bo najbrže ali na Rim ali na Tokio. — Za berlinsko olim- pijado, ki se vrši v poletju, se je prijavilo do- sedaj že 5300 aktivnih športnikov, ki bodo tek- movali v posameznih disciplinah — tedaj tri-

krat več, kakor jih je bilo na zadnji olimpijadi v Los Angelesu v Ameriki. — Tudi Norvežani so si zgradili ogromno skakalnice, na kateri so dosegli 90meterske skoke. Kakor znano, so bili še pred kratkem Norvežani najhujši protivniki naše skakalnice na Planici, na kateri se dose- gajo 100meterski skoki, ter so zahtevali, da se ta skakalnica prepove.

Mali oglasi. Vsaka beseda samo 50 par. Male oglase je treba poslati vsaj do četrta zjutraj in jih je treba plačati naprej.

Delavska prodajalna

Edina knjigarna in prodajalna šolskih po- trebščin na desnem bregu Drave v Ma- riboru se je preselila z novim letom

v hišo Pokojninskega zavoda

Delavci, kupujte v tej prodajalni, nava- jajte svoje otroke, da kupujejo šolske potrebščine tu, ker vi tako hočete!

Priporoča se vam:

Prodajalna in knjigarna

Tiskarne sv. Cirila

Maribor, Kralja Petra trg 6

DRUGO DEJANJE.

Gozd. V ozadju skala, naokrog klade. Tu in tam iz vej na- pravljen klopica.

1. prizor:

Kmetje leže ali sede okrog. Eden izmed njih išče suhe veje, se vsede na klopico, jih veže v butarico (v otep) in jih od- naša. Drugi kade ali bašejo pipe itd.

1. KMET: Recite, kar hočete: Mi kmetje smo danes v Rusiji samo zato, da nas plenijo, nam ropajo, nas gulijo in odirajo.

2. KMET: Rdeči (gardisti) so nas nedavno zopet pošteno oskubili. Zadnjo svojo kozo sem jim moral dati.

3. KMET: Jaz sem imel eno samo prase v hlevu, pa je še to moralo z njimi.

4. KMET: Pobiti bi morali te lopove!

1. KMET: In ta lakota! Ne moremo se več do sitoga najesti! Kdaj ste kaj takega doživeli, da bi ruski mušik moral trpeti glad? Prej smo imeli kruha dovolj za pol sveta.

2. KMET: Poglejmo drug drugega, kakšni smo! Vsak izmed nas ima drugačen obraz in vendar imamo nekaj skupnega. Kaj je, bratje, kar nas dela tako grozno podobne, tako grozno, da pri- dejo človeku solze v oči? Glad je to, bratje, ta strašni glad!

3. KMET: In komu se imamo zahvaliti za to? Edino Moskvi!

4. KMET: Kaj se tam brigajo, če umirajo milijoni ljudstva od lakote?

1. KMET: Tam jih tudi to nič ne vznemirja, da je narod razuzdan, podivjan in posirovel, da je sve- tost zakona uničena. Ljudstvo, ki je naravno propadlo, ljudstvo, ki je od lakote izmučeno in iz- črpano, tako ljudstvo Moskva z lahkoto obvlada. Moj Bog, kakšni so časi!

2. KMET: Kje je zdaj toliko hvalisana svoboda, s katero so nas prej mamili in slepili? He? Zdaj ravnaajo z nami kakor z živino na sejmu.

3. KMET: Imaš prav, dasiravno je prava živina nekje drugod!

4. KMET: In zakaj hočejo uničiti vero? Zakaj zapi- rajo cerkve, zakaj jih spuščajo v zrak? Zato, ker imajo ti morivci vkljub vsemu — tule — (se bje v prsa) vest, sodnika, ki se ga boje.

1. KMET: Pozor! — Slišal sem, kako je počila veja. (Vsi poslušajo in vstajajo.) Človek ne sme danes nikomur zaupati.

2. KMET: Povsod so špijoni. (Trenutek tiho, zopet se sliši prasketanje vej.)

3. KMET: Tudi jaz čujem, da pokajo veje. Nekdo nas posluša.

4. KMET: Borovič bo, naš občinski starešina. To vam je tudi takšen lisjak, ki nima mirne in čiste vesti. Nak, ni! Sergjeje je, Polski-jev sin. Glejte, saj nam kima. (Vsi mu mahajo z roko, vabeč ga, naj pride bliže.)

2. prizor:

Kmetje, Sergjeje.

(Živahen prizor. Vsi pozdravljajo Sergjeja, potem se neka- tri vsedejo, drugi stojijo okrog njega. Sergjeje jim pripove- duje ves razburjen in razdražen. Mužiki silijo vanj in živahno gestikulirajo.)

1. KMET: Kaj se je zgodilo našemu mlademu bra- tu Sergjeju? Zakaj si tako razburjen?

2. KMET: In v laseh imaš še slamo. (Odstranjuje bilke slame.) Kako si prišel sem, moj dragi mo- lolec (mladec).

SERGJEJ: Prihajam ravno iz hiše svojega očeta, kjer sem bil skrit na podstrešju.

3. KMET: Skrit, zakaj pa skrit?

4. KMET: Ej, Sergjeje je vendar voditelj protirevo- lucionarjev!

1. KMET: Protirevolucionarji smo pravzaprav vsi. SERGJEJ (si je medtem obrisal pot s čela): Čujte, prijatelji! — Resnično, moral sem se skrivati, ker so blizu rdeči gardisti.

VSI KMETJE: Rdeči! (Drug čez drugega.) Ah tako!

Da, da! Razbojniki! Roparji! Tolovaji!

SERGJEJ: Spal sem na podstrešju. Nenađoma sli- šim glasno govorico. Bil je tisti lopov Borovič, ki je mojega postarnega očeta surovo žalil. (Vsi se razvneajo in razburjajo.)

2. KMET: Pa je zopet vpraševal po tvoji sestri?

SERGJEJ: Seveda. Podlež nesramni! — Vrgel je očetu bič v glavo ter mu zapovedal, da ga mora pobrati. (Mužiki se jeze in hudujejo.) In ker so bili rdeči v bližini, se je oče moral udati. Jaz sem stal brez moči na lestvici škripaje z zobmi. Kaj sem hotel? Ničesar nisem mogel storiti. Ko bi bil lopova premlatil ali zadavil, bi bilo za očeta še hujše.

3. KMET: Ni dvoma, če so bili vojaki — rdeče ar- made — blizu!

SERGJEJ: Kri je vrela v meni. A najhujše je bilo to, da je oče moral poklekni in temu podležu poljubiti škornje. (Vzkliki ogorčenja.)

4. KMET: Ha, jaz bi rajši...

SERGJEJ (temno, s pridruženim glasom): In tepel ga je! — Vse to zavoljo tega, ker mu ni hotel izdati, kje je Polja.

1. KMET: Prijatelji! Kar slišimo o Boroviču, je tako strašno, da človeku zavre kri. Sramota, ki jo je doživel Polski, zadene tudi nas. Sergjeje, tu je moja roka (stisne Sergjeju roko), da smo vsi s teboj in zate. Boroviča, tega psa, moramo ukrotiti! (Vsi stiskajo Sergjeju roko.)

SERGJEJ: Oče ne bo v to privolil, kajti kot kri- stjan...

2. KMET: Pozor! Mislim, da prihajajo vojaki. (Tre- nutek poslušajo in čujejo oddaljene korake.)

3. KMET: Pojdite, poiščimo si drugo mesto! (Vsi odidejo.)

(Dalje sledi.)